№ 134

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Piątek dnia 21 Maja 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gaz: Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor Główny przy ul: Trębackiéj Nr. 630

Londyn 8 Maja. — Królowa zeszłéj soboty prezydowała na tajnéj radzie, na któréj Sir August Ferster jako członek tajnéj rady i lord Bateman, jako Lord namiestnik hrabstwa Hereford wykonali przysięgę. Przedtem Poseł belgicki i Lord Melbourne mieli u Królowéj posłuchanie. Dwór dopiero 30 b. m. znowu do Windsor wróci. Jutro spodziewano się z powrotem ze stałego lądu Księżny Cambridge.

Wczoraj odbyło się w Lerds wielkie zgromadzenie deputowanych z okręgów zachodnich hrabstwa York, które ułożyło prośbę do parlamentu na korzyść ministeryalnych wniosków pod względem cła od zboża, budulcu i cukru. Zgromadzenie to postanowiło wspierać ministrów wszelkiemi siłami, a tak w całym kraju dwie demonstracye silnie na korzyść ministrów objawiły się. Tymczasem przeciwnie tutejsi właściciele okrętowi, zachodnio-indyjscy plantarze, handlarze budulcu i właściciele ziemscy przeciw-ministrowską tworzą ligę. — Dziennik Standard pisze, iż słychać, że ministrowie podadzą się do dymissyi, skoro przeciwna im większość 20 głosów wynosić będzie. Niechcemy temu wierzyć, bo jest mocne prawdopodobieństwo, że ministrowie sami pogłoskę tę rozsieli, jak to już nieraz bywało, gdy w kłopotliwem znajdowali się położeniu.

W Wigan, w hrabstwie Lankaster, niemałe panuje wzburzenie, gdyż rzemieślnicy zajęci wyrabianiem Nankinu, zaniechali pracy, ponieważ fabrykańci za 55 łokciową sztukę zamiast 7 szyllingów tylko 6½ płacić im nadal mają. Na publicznem posiedzeniu robotników oznajmiono, że taka sztuka przez cały tydzień tkacza zatrudnia, a po obliczeniu potrzebnych wydatków, ledwo 2 szylingi 10 pensów pozostaje mu na tygodniowe utrzymanie siebie i rodziny.

Liverpool Standard donosi, że przybyłe z Indyj zachodnich statki, żadnych o parostatku *Prezydent*, nieprzynoszą wiadomości, lecz że on, podług wyrachowania biegłych przed 31 marca do zadnéj z zachodnio-indyjskich wysp przybyć nie mógł.

Dzienniki torysowskie już podają różne listy nowych kombinacyj gabinetu, zdają się bowiem z pewnością utrzymywać, że upadek teraźniejssego ministeryum jest nieomylnym. Na jednéj liście stoją razem jako piérwsi ministrowie, hrabia Spencer i lord J. Roussell, na drugiéj lord J. Roussell jako piérwszy minister, hr. Spencer jako piérwszy lord admiralicyi, pan Macaulay jako sekretarz stanu do spraw wewnętrznych, hrabia Clarendon jako sekretarz stanu do spraw zagranicznych i lord Howick jako sekretarz stanu do wydziału osad. Trzecia lista oznacza Księcia Richmond jako piérwszego ministra a lorda Stanleja jako prezesa izby niższéj. Nakoniec jest jeszcze czysto-torysowska kombinacya, według któréj Sir Robert Peel zajmuje miejsce piérwszego ministra, Książe Wellington prezesa rady tajnéj a hrabia Aberdeen sekretarza Stanu do spraw zagranicznych.

Aby zamierzoną redukcyę cła od zagranicznego cukru i pod względem ludzkosci, o ile można, pospólstwu angielskiemu uczynić nie-

nawistną, torysowie starają się wszelkiemi siłami dowieść, że tym sposobem znacznie powiększy się handel niewolnikami. Utrzymują oni mianowicie, że nawet przy teraźniejszéj różnicy cła, wywóz cukru z kraju niewolników, od czasu emancypacyi zachodnio-indyjskich murzynów znacznie się powiększył, przy większéj zatem zmianie ceł, produkcya bardziéj jeszcze pracą niewolników ożywi się.

Poseł hiszpański w Londynie, według dziennika Globe, musiał daleko prędzéj dowiedzieć się o zamiarze rządu angielskiego względem cła zbożowego, niżeli publiczność angielska, bo jenerał Alava doniósł o tém kortezom hiszpańskim, utrzymująo, że Hiszpania będzie w możności wyprowadzeniem zbytniéj pszenicy swojej za pomocą nowo-urządzonéj żeglugi na rzece Duero, opłacić powiększony wywóz wyrobów angielskich.

Z dnia 12 maja. — Rozprawy o kwestyi cukrowéj jeszcze odroczone zostały; przy głosowaniu ministrowie spodziewają się ujrzeć swych przeciwników przy większości 25 głosów. Co po téj porażce uczynią? niewiadomo. W takim stanie rzeczy krążą naturalnie rozmaite wieści; najogólniéj mniemają, że ministrowie zaraz się usuną i torysom pozostawią uporządkowanie prawa o ubogich, o wyborcach irlandzkich i trudności skarbowe. Morning Chronicle nawet mniema, że ministrowie ulegną. — Standard wczoraj donosi, że ministrowie czynili zabiegi o hr. Grey i hrabiego Spencer, których, jak się zdaje, Królowa do siebie zawezwała, oraz Vice-hr. Howick, chcieli skłonić do wstąpienia do gabinetu. Zawczoraj tenże dziennik donosił, że w gabinecie panuje rozdwojenie, z jednéj strony co do kwestyi o rozwiązaniu parlamentu, w razie upadku przy rozprawach nad wnioskiem Lorda Sandon, za którym większość gabinetu ogłosiła się przeciw Lordom Melbourne, Ducanon i Landsdowne, z drugiéj co do mowy Lorda J. Russell dnia 7 na korzyść redukcyi cła od cukru mianéj, któréj piérwszy minister, preses tajnéj rady, prezes indyjskiéj kontroli i lord kanclerz, ultra-liberalną dążność zarzucali. — Na giełdzie wszyscy także są przekonani o rychłe nastąpić mającem rozwiązaniu gabinetu, którego za dni kilka oczekują.

Paryż 10 maja. — Izba deputowanych ciągle zajmuje się rozprawami nad budżetem na rok 1842.

Depesza telegraficzna donosi, że kolumna wyprawy, która dnia 27 kwietnia do Blidah wyruszyła, dnia 30 przybyła do Medeah bez wystrzału. Po krótkim tam odpoczynku wyruszyła do Milianah. Pogoda sprzyjała, wojsko zdrowe.

Wczoraj pan Thiers miał przeszło dwugodzinną naradę z Księciem Orleanu.

Na giełdzie między spekulantami dawało się postrzegać osłabienie, renta nisko stała; wiele zatrudniano się położeniem gabinetu angielskiego i pożyczką, o któréj wkrótce rozpoczną się umowy.

Z dnia 11 maja. — Głoszą, że większość gabinetu oznajmiła się przeciw wnioskowi niektórych członków swoich o rozwiązaniu izb, jednak wnoszący niezaniechali zamiaru swojego; kwestyi téj zatém za rozwiązaną uważać nie można.

Budowa twierdzy Nogent, któréj koszta do 4ch milionów oszacowano, wczoraj panu Doussany, jako najmniéj dającemu, przyznaną została. Odstąpił on 10 procentu, zkąd pokazuje się, że zapłata robotników nie tyle wynosić będzie jak z początku mniemano. — W zamku Tuilleries mówiono o wkrótce nastąpić mającéj podróży Księcia Orleanu przez Strasburg i Metz do Belgii. — Owdowiała Księżna Meklenburska wyjechała do Niemiec. Księztwo Orleańscy odprowadzają ją do Compiegne. — Piszą z Tulle, że pani Lafarge appellowała od wyroku sądu policyi poprawczéj. — Na giełdzie dzisiejszéj renta była mocno poszukiwaną, powód tego niezostał wyjaśniony. — Niektórzy głosili, iż odebrano z Calais depeszę telegraficzną, jakoby ministeryum angielskie miało otrzymać znaczną większość w izbie niższéj, co jednak jest fałszem.

Haga 11 Maja. Dziennik Arnheimische Courant donosi, że J. Kr. Mość Król Wilhelm Fryderyk Hrabia Nassauski, sam zabezpieczył przedsięwzięcie budowy kolei żelaznéj z Amsterdamu do Arnheimu i w tym względzie mianował pełnomocnikiem swojego rządcę dóbr pana Genep.—Baron de Kock, minister spraw wewnętrznych z dnia 1 Czerwca na własne żądanie otrzymuje uwolnienie od służby. Mówią, że miejsce jego zajmie pan Schimmelpenninck van der Oye członek drugiéj izby stanów jeneralnych.

Bruxella 11 maja. — Odjazd Dyrektora przychodów pana Smits do Paryża, gdzie się nasz Król znajduje i podania niektórych paryzkich dzienników, dają powód dziennikom naszym do różnych domniemań o celu téj podróży. Niektórzy utrzymują, że między Francyą i Belgią zawarta być ma umowa celna na wzór związku celnego Niemiec.

Kopenhaga 10 Maja. Dziennik Handels-Tidende podaje do wiadomości okoliczność, która w handlowych dziejach Danii zupełnie jest nową, atoli ważne obiecującą skutki; — według doniesień urzędowych z Frederiksnagor (w Indyach Wschodnich) znani tu dowódcy okrętowi Kapitanowie Burd i Haberbier, trzech braci Lange, i jeden majtek nazwiskiem Holm założyli handel na wschodniéj stronie wyspy Bali, późniéj na wyspie Lombhook, do czego przyłączyli się także niejacy Moller z Frankebar i Holst z Danii. Powodem do tego zakładu był upadek handlu chińskiego. Według ustnych doniesień przedsiębiercy ci, od krajowych Książąt, otrzymali grunt, wybudowali domy, oszańcowali je i zatknęli duńską flagę. Trudnią się oni handlem ryżu i innych produktów téj wyspy. Obie wyspy Bali i Lombhook, leżą pod tymże co i Jawa stopniem szerokości, dostarczają takich samych płodów, są dobrze zaludnione i żyzne, mają zdrowy klimat i nie zależą od mocarstw europejskich. Prowadzą one znaczny handel żywnością z przepływającemi tamtędy okrętami europejskiemi, lecz krajowcy oprócz broni palnéj i amunicyi mało innych towarów europejskich kupują, za ptastwo i mniejsze przedmioty do żywności służące, noży i grubych żelaznych towarów żądają, zaś za bydło i większe przedmioty żywności, gotowych wymagają pieniędzy.

Nowy Strelitz 9 Maja — W mieście naszem czynią przygotowania do uroczystości zaślubin Księżnéj Karoliny z Następcą Tronu Duńskiego, nastąpić mającéj dnia 4 Czerwca. Wszystkie budowle wielko-książęce są odnawiane, zamek zostanie znacznie powiększony, oraz mieszkanie ministra. Ratusz zupełnie ma być przebudowany. Zawczoraj deputowani z posiadłości wielko-książęcéj i dzierzawcy gabinetowi złożyli Księżniczce, jako ślubny podarek, siedm koni i bogate srebrne naczynie.

Lizbona 3 Maja. — Zawarty z Anglią traktat handlowy, przesłany został do Londynu dla ratyfikacyi. Słychać, że miał także być wysłanym do Londynu właściwy ajent skarbowy, celem ułożenia się z właścicielami papierów o przyjęcie nowych warunków rządu względem zrealizowania tychże papierów. Jeżeli uda się poselstwo jego, ma otrzymać $^1/_2$ procentu wynagrodzenia t. j. 20,000 funtów szter. Ministrowi skarbu udało się skłonić ministra wojny do zniżenia budżetu swojego z 3300 kontozów na 2800; ta oszczędność, oraz zamierzone powiększenie podatków ma posłużyć na pokrycie niedoboru rocznie 2600 kontozów wynoszącego.

Liczba guerylasów z każdym dniem powiększa się, a dnia 21 z. m. w pobliżu Odemira, między niemi a gwardyą narodową przyszło do walki, w któréj gwardya zwyciężyła.

Neapol 1 Maja. — Dziennik urzędowy zawiera dekret Królewski, mocą którego cło wychodowe od siarki sycylijskiéj z 20 na 8 tarjów od jednego kantaro (150 funtów) ustanowione zostało. Tym sposobem nikną wszelkie w tym przedmiocie zachodzące spory.

Między neapolitańskiémi a sycylijskiemi wojskami tutejszéj załogi, ciągłe bywają zatargi krwawe, przyczem kilku żołnierzy raniono, kilku zabito.

Belgrad 2 Maja. — Bitwa między wojskami albanskiemi Baszy Nissy i oszańcowanymi przy Alezynecie chrześcijańskimi powstańcami, która zawczoraj niedaleko granicy naszéj nastąpiła, była bardzo żwawą. Chrześcijanie mężnie walczyli lecz siły ich za nadto rozproszone były aby skutecznie skupionéj massie Albańczyków oprzeć się mogły. Powstańcy, którzy żon, dzieci i starców, majątku ruchomego, oraz trzód swoich bronili od wściekłego napadu okrutnego Osmana, musieli uledz. Okropnie postąpili Albańczykowie ze zwyciężonymi. Mordowali dzieci i bezbronnych starców, kłóli każdego więźnia, którego z bronią w ręku schwycili, i wszystkie zajęte miejsca w popiół obracali; krzywdzili sromotnie niewiasty i dziewice i wrzucali je potem w płomienie. — 20 do 30 miejsc stało się pastwą płomieni, lecz część mieszkań spalili sami chrześcijanie, z których umykali za zbliżeniem się Turków, i gdzie chorych i prawie wszystko co własną siłą poruszać się nie mogło, pozostawić zmuszeni byli. — Pod Alexynetą zwyciężeni chrześcijanie z odwagą w potrójnym szeregu przebili się częścią w góry, częścią do Serbii. — Ci, co na serbską spieszyli granicę prawie wszyscy pod mieczem ścigających polegli. W góry uszła znaczna liczba a oprócz tych, którzy walczyli, i większa część mieszkańców okręgów zbuntowanych, którzy w walce żadnego udziału mieć niemogli, także teraz kilka tysięcy ludzi bez schronienia i sposobu do życia, prawie nago koczuje i szuka sposobności połączenia się z chrześcijanami pogranicznych baszalików. Jakkolwiek basza Nissy korzystnie stara się wystawić położenie rzeczy w europejskich prowincyach, wiemy jednak, że tak w Bośnii jakoteż w Macedonii i Albanii wybuchło powstanie. Powiększéj części mniemają, że są to skutki działań obcych emmissaryuszów, czemu jednak trudno wierzyć dla braku pieniędzy u powstańców, w które w takim razie obfitować by powinni. Prędzéj przypuścić można, że powstanie to skutkiem jest ucisku i tyranii baszów. Mówią tu mocno, że w Anatolii podobne wybuchły rozruchy atoli to jeszcze się nie potwierdziło. Rodzina Książęca jest mocno przerażoną a Lubisza matka Księcia Michała, małżonka Miłosza, mocno się niepokoi z przyczyny ostatnich wypadków. Dziś dwór Książęcy udał się do Kragujewacz. Jeszcze przed odjazdem konsul francuzki miał naradę z poufałémi Księżnéj.

ROZMAITOŚCI.

W Wiédniu umarł poeta Gleich, znany pod imieniem autora dzieła: *Der schwarze Ritter*. Napisał w ciągu życia swego 215 romansów, (z których większa część w 2, 3, 4 a nawet i 5 tomach), 300 kilkanaście sztuk teatralnych, a był oprócz tego współpracownikiem kilku pism peryodycznych. Zostawił majątku około 200,000 zł. reń., które idą w spadku na córkę jego panią Rajmund, żonę znanego artysty. Pani Rajmund jest śpiéwaczką w teatrze opery przy Bramie karyntyjskiéj.